

המפתח לניצחון על איראן: החוסן של העורף הישראלי

written by אלי קלוטשטיין | 17.06.2025

מלחמת "עם כלביא", הגלגול המתקדם או השלב הבא של מלחמת "חרבות ברזל", גובה מחיר דווקא מהעורף. מסגרות הלימודים והעבודה סגורות, הילדים וההורים משתגעים בבית, ורבים מתמודדים עם קשיים לא פשוטים. האיראנים משגרים לעברנו טילים מדי לילה, מונעים שינה מרבים, וגורמים לכולם חששות ומתח. לצד זאת, גם המחיר בנפש כבד מאוד ^[1] והפחד של כל אחד להיות הבא שייפגע גדול.

את כל זה העורף סופג. החזית האיראנית בינתיים, תודה לא-ל, לא גבתה מחיר מלוחמינו הגיבורים. אף מטוס לא נשרט, וההישגים שלנו ^[2] בזמן מצומצם מאוד ^[3] מרשימים מאוד. זו אולי לא נחמה לאזרחים בבית, אבל זו אצבע מורה דרך, שמתווה להם את הסיבה והמהות שבגינן הם צריכים לעמוד איתן, להפגין חוסן ולהמשיך לסבול עד שכבר לא יהיה צורך בכך.

אולי אמצעי אחר שישמש לנו תזכורת מה קורה פה הוא חזרה לבסיס וליסוד, מה שיאפשר לנו להבין את מה שקורה כאן: זו לא מלחמה שרצינו בה. "עם כלביא" היא מלחמת חובה, מלחמת קיום להסרת איום של הנהגה קיצונית שמבקשת להשמידנו כבר שנים רבות. לא מדובר רק בתוכנית הגרעין של משטר האייתוללות. זו טבעת האש שבנו סביבנו מנהיגיו עם ארגוני טרור חמושים באלפי לוחמים, אלה אלפי הטילים שייצרו האיראנים וביקשו להמשיך לייצר רק כדי להרוג אותנו בעזרתם, אלה חוליות טרור שמופעלות בעזה, ביהודה ושומרון, בירדן ועוד. המשטר בטהרן הבוערת מעוניין להכרית את ישראל ^[4] ויהי מה.

כעת הגיעה העת שהרעפנו עוז להתגונן כדי למגר את האיום הזה, גם אם המחיר כבד. אולי חיכינו יותר מדי, וייתכן שזו אחת הסיבות שהמחיר כבד יותר. אבל מוטב כעת מאשר לעולם לא.

צריך גם לזכור שככל שהמחיר קשה, התסריטים המוקדמים ^[5] אפילו "רק" במקרה של מלחמה נגד חיזבאללה ^[6] דיברו על מחיר כבד עוד יותר. זו לא נחמה, אבל אפשר להעריך שהצלחנו ליצור מציאות טובה יותר מתסריטי האימה. המשפט "היה יכול להיות הרבה יותר גרוע" אינו רק סיסמה בהקשר הזה, אלא שיקוף אמיתי של המציאות ^[7] שמדינת ישראל עצמה, על כוחות הביטחון שלה, הנהגתה ואזרחיה, הצליחה למנוע את התממשותה. היינו צריכים לחטוף ב-7 באוקטובר מהלומה כואבת מאוד רק כדי להגיע לכאן, אבל בכל זאת הגענו, למרות הכול.

ממילא, מה עדיף? להניח לאיראן להתחמש בנשק גרעיני? לתת לטהרן לממש את תוכניתה לבנות טבעת אש הולכת ומתהדקת על מדינת ישראל? לאפשר לאייתוללות לייצר אלפי כטב"מים וטילים כדי שיוכלו לירות אותם לעברנו בהתאם לתזמון, התנאים וקצב האש שנוח להם?

לכן צריך לזכור כל העת את החשיבות של המלחמה הזאת, את הנחיצות העליונה של יעדיה [?] ולהבין שאנו בעורף יכולים לתרום ללוחמים בחזית באמצעות עמידה יציבה וזקופה, התמודדות עם הקשיים, הכאב, המחיר והסבל, ולהחזיק מעמד כמה שרק נצטרך, עד לניצחון. זהו צו השעה, כדי שנוכל גם בעתיד לחיות כאן בלי איום קיומי מרחף מעל ראשנו.

פחות נורא משחשבונו

ייתכן שכדאי גם להסביר את הסיבות לכך שהיה יכול להיות גרוע יותר, לכך שאנו במצב פחות נוראי ממה שאולי היה ניתן לצפות.

היגיון אחד שהוביל את המערכה הישראלית בחודשים האחרונים היה הצורך לנקוט יוזמה מול אויבינו [?] וזהו אולי אחד הלקחים החשובים של 7 באוקטובר. המכה שספגנו מחמאס הבהירה את המחיר של מתן הזדמנות ליריב להתעצם ללא הפרעה. הבנו שאי אפשר לסמוך על אחרים שיכריתו את האיום בשבילנו, שאל לנו להניח לאחרים להיאבק את מאבקנו.

השיקוף במציאות של התובנה הזאת היה המלחמות שניהלנו מול כמה מהאויבים שהקימה עלינו איראן [?] והיעד שהגדרנו להשיג מולם הכרעה. ואכן, אי אפשר להתעלם מהקשר הישיר בין תוצאת העימות של צה"ל מול חמאס, חיזבאללה, משטר אסד והחות'ים למה שאנו רואים החל מיום שישי האחרון באיראן.

הרי חיזבאללה נבנה על ידי איראן במיוחד לרגע שבו תתקיף ישראל את מתקני הגרעין. טהרן ביקשה להחזיק אותנו כשוט מונף מעל ישראל, כדי שאם תעז לנסות להכות בליבה של תוכנית הגרעין [?] או אז ישוגרו עליה תוך שעות אחדות אלפי טילים לכיוון העורף. ומה קרה בפועל? אחרי שחיזבאללה נכתש עמוקות בידי ישראל, הנהגתו חוסלה ומאגר הטילים שלו צומצם מאוד, כעת הוא הודיע שלא יצטרף כלל למערכה נגד ישראל בעקבות פתיחת המלחמה בארצה של הפטרונות הגדולה שלו.

חמאס הוא דוגמה נוספת: אף שהמלחמה נגדו בעזה טרם הסתיימה, הוא כבר לא מסוגל לשגר לישראל אלפי רקטות, כפי שעשה ביומה הראשון של המלחמה. למעשה, הוא לא הצליח אפילו לירות מעבר לגבולות העוטף מאז שישראל תקפה באיראן, וגם הרקטות הבודדות שירה לשם לא גרמו נזק. כך גם באשר למשטר אסד. הוא לא נמצא עוד כדי לסייע לאיראנים, ואף אינו יכול לעכב את מטוסי חיל האוויר בדרכם מעל ארצו לכיוון מזרח. בעלי בריתה של טהרן כבר אינם, והיא נותרה כמעט לבדה בודדה במערכה.

רק חשבו מה היה קורה כאן אם היינו תוקפים את תוכנית הגרעין לפני שנתיים, כשטבעת האש הייתה בעוצמה מלאה. מטחים מתימן, לבנון, סוריה ועזה היו מצטרפים לטילים האיראניים, וזורעים הרס וכאוס ברחובות ישראל.

קחו גם למשל את מה שקורה עם החות'ים, המרכיב האחרון שעוד פעיל בטבעת האש האיראנית.

בינתיים המורדים השיעים בתימן לא הגבירו את קצב האש לישראל. שלושה הטילים שירו בארבעה הימים הראשונים של המלחמה זה בערך מה שהם עשו גם עוד לפני, ואפילו התיאום שלהם עם האיראנים לא מדהים. רק פעם אחת הם שיגרו את הטילים בתזמון משותף.

צריך עוד לראות את תוצאות התקיפה הישראלית במוצאי שבת על הנהגת החות'ים, ולהבין אם הצלחנו עוד יותר לשבש את היכולת שלהם לפעול. אבל גם מה שנעשה עד עכשיו, בהשתתפות פעילה של האמריקנים, שיבש את יכולתם להזיק לנו. הם איבדו חלקים ממאגרי הנשק שלהם, פעיליהם נהרגו, והם נאלצו להתחייב להפסיק את המצור על הים האדום. לאובדן יכולת ההזיק שלהם תרמה מאוד גם העובדה שהפגיעה בנמלי הים והתעופה שיבשה להם את היכולת להתחמש.

מנגד, החזית העיראקית עדיין נמצאת בסימן שאלה: העובדה שישראל יכולה להשתמש, לפי הדיווחים, במרחב האווירי הזה חשובה מאוד. בה בעת, דיווחים על כך שהמיליציות הפרו-שיעיות אולי הצטרפו או יצטרפו למערכה בעזרת ירי כטב"מים לישראל היא משהו שאסור לעבור עליו בשתיקה. ודאי שהאמריקנים יכולים להפעיל לחץ משלהם על ההנהגה בבגדד לעצור את התופעה הזאת, ובמיוחד אם אכן נכונים הדיווחים שהמיליציות שיגרו כטב"מים לעבר בסיס של ארה"ב. אבל ישראל צריכה כאמור לטפל באויביה בעצמה. אם המיליציות אכן יהוו חלק מהמערכה נגדנו, בדרך לאיראן אפשר לבחון את האפשרות לתקוף אותן, בגלוי או בחתימה נמוכה.

בינתיים גם המערכה בעזה נמשכת. אסור לתת לחמאס לנצל את המיקוד באיראן כדי לחזור לעמוד על הרגליים. הרי זה לא שהבעיה העזתית תלך לשום מקום, אפילו אם נצליח לדחוק את האיראנים לפינה עמוקה. צריך להמשיך לטפל במורסה הזאת, ולהתקדם לקראת מימוש תוכניתו של הנשיא דונלד טראמפ או לקראת כל חזון בר-קיימא אחר של ההנהגה הישראלית.

זה נכון גם לגבי חיזבאללה. העובדה שהוא עד כה נמנע מלהיכנס למערכה, ואפילו הצהיר על כך בקול ² בין היתר כדי למנוע פעולה של הכוחות הרשמיים במדינה נגדו ³ לא אומרת שהוא לא יעשה את זה בהמשך. זהו עדיין יריב מסוכן, עם אלפי טילים, שיכול לעשות לנו צרות אם רק ירצה.

עוד יותר טוב

מלבד זאת אפשר לטעון כי אם המלחמה תימשך, כבר בימים הקרובים המצב רק ילך וישתפר. מדוע? כי איראן הוכתה באופן עוצמתי, היא עדיין מאבדת מכוחה, וככל שיעבור הזמן ותאבד עוד ועוד כלים ⁴ כך יהיה לנו פחות קשה.

איך הגענו למצב הזה? מרכיב ההפתעה שיחק כאן תפקיד חשוב: קטענו את שרשרת ההנהגה האיראנית כבר במכת הפתיחה של המלחמה. ודאי שהפיקוד בטהרן יתאושש, אבל זה תהליך שלוקח זמן, וההלם לא קטן. לפי הטענה בישראל, זו אחת הסיבות גם שלקח להם זמן להתחיל לשגר טילים לעבר ישראל, כמעט יממה שלמה.

אלא שהפגיעה הזאת תשחק תפקיד גם בטווח הארוך: אף צבא לא מתאושש בקלות מהריגת מפקדיו, ראשי המודיעין וחיל האוויר שלו, ראשי המטה שלו ועוד. לשם השוואה, חשבו כיצד היה צה"ל מגיב אם חצי מהמטכ"ל היה חלילה נהרג בתקיפה בודדת.

גורם שני: ישראל ממשיכה לשחוק את יכולת הטילאות האיראנית. ראש הממשלה נתניהו סיפר כי הם החליטו לייצר עשרת אלפים טילים בליסטיים, וההערכות היו כי בתחילת המלחמה עוד היו להם "רק" 2,000. עד כה הם שיגרו יותר מ-400 כאלה, וחלק הושמדו בידי ישראל. כך גם חלק מתשתיות ייצור הטיילים. המשמעות היא שכמות הטיילים שנותרו להם הולכת ופוחתת, ותלך ותרד עם כל ירי לעברנו. בה בעת, האיראנים חייבים לשגר בכל פעם כמויות גדולות של טילים כדי לחדור את ההגנות שלנו, כך שכל מטח מדלדל עוד ועוד את המחסנים שלהם.

בנוסף, צה"ל פרסם כי הצליח עד כה להשמיד שליש מהמשגרים האיראניים. משגרים אלה הם צוואר הבקבוק של הירי. ללא משגרים, לא משנה כמות הטיילים שיש לאיראנים, כי הם לא יכולים לירות יותר ממספר המשגרים שברשותם. וככל שיפחת מספר המשגרים שלהם, ככל שישיראל תמשיך להשמיד אותם, כמות הטיילים שיוכלו לירות בו-זמנית תרד. המשמעות היא שגם ההגנות האוויריות יצליחו יותר ליירט את הטיילים, והנזק לעורף יהיה נמוך יותר.

ככל שישיראל תגביר את הלחץ, ככל שתשמיד יותר ויותר נכסים של האיראנים [?] כולל בתחום הגרעין, שכבר כעת היא פגעה בחלק מהם [?] כך מנהיגי טהרן יידחקו לפינה. כל הפצצה בלב טהרן, כל פגיעה בסמלי השלטון כמו תחנת הטלוויזיה הממלכתית, כל יום נוסף שבו חיל האוויר ממשיך לטייל בשמי איראן כאילו מדובר בחצר האחורית שלנו, כל אזהרת פינוי נוספת לתושבים איראנים וכל אמירה נוספת של טראמפ על ה"הפסד" האיראני [?] אלו הם עלבונות חמורים ופגיעות נוספות באגו האיראני, לצד שחיקה של אמון האזרחים במשטר.

גם כך בשנים האחרונות רבים מהאזרחים התרחקו מהמשטר ומהדת באיראן, גם כך הם נאלצים להתמודד עם מצב כלכלי קשה, עם קשיים שנוצרו עקב ההשקעות של הממשלה בטהרן בגרעין, בפרוקסי ובתוכנית הטיילים. העובדה שכל אלה נפגעים אנושות מתקיפות ישראליות שומטת את הבסיס מתחת לטענת המשטר שההשקעה הזאת הייתה שווה את הסבל של האזרח הפשוט. השלב הבא בתהליך כזה הוא החשש שהאזרחים יתקוממו נגד ההנהגה, ויחליפו אותה באחרת.

קחו למשל את תוכנית הגרעין: לא רק שאתר ההעשרה בנתנז הושמד מעל הקרקע, אלא שלפי הטענה הוא קרס בחלקו התת-קרקעי, וניתוק החשמל השבית לחלוטין את הסרכזות שם. כמו כן, לפי הטענה ההפגזה של האתר באיספהן, שהשביתה אותו לחלוטין, מונעת כעת מאיראן לפרוץ לגרעין בטווח הקרוב [?] שכן היא הרסה את האפשרות שלו להתקדם בשלב הבא להנשקת האורניום המועשר, להפיכה שלו מחומר במצב צבירה גזי לצורה המתכתית שנדרשת לצורך בניית הפצצה.

לא פלא שממשלת האייתוללות חשה בלחץ, ועל פי הדיווחים כבר העבירה מסרים שהיא רוצה לפתוח במשא ומתן על סיום המלחמה, אולי אפילו לוותר על ההעשרה. שליטי טהרן ינסו להגיע

להסדר כלשהו שיביא לסיום המלחמה, וייתכן שיצטרפו גם לוותר בסופו של יום על הגרעין. ישראל בוחנת את האפשרות הזאת כאחת ממטרות המלחמה, אולם היא צריכה לוודא שאכן האיראנים לא יוכלו לשחזר את התוכנית בבוא היום.

הערה לסיום: אחרי שדיברנו על כל הדברים החיוביים, צריך להדגיש שלא הכול ורוד. יש דברים שכשלו, ויש גם הרבה מה לשפר. לחלקים ניכרים של החברה הישראלית אין מיגון ראוי נגד הטילים האיראניים, למשל, בין אם זה ממ"ד או מקלט. לא כל הסוגיות קיבלו את תשומת הלב הראויה. אבל זו לא העת להתמקד במשגים ובטעויות, ובוודאי אסור לשקוע בהם. אנחנו צריכים לעמוד עם המבט קדימה, לראות שהניצחון נמצא בהישג יד, ולסיים את העבודה שהתחלנו בה. מי יודע, אולי בסוף אחרי כל המשגים והכישלונות, בעולם אוטופי כלשהו שאנחנו מקרבים את קיומו, כל אותם לקחים כבר לא יידרשו לנו כאן בארץ.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 17 ביוני, 2025